

Bibliotecària escolar, una feina agraïda

Fa pocs anys que sóc la bibliotecària de la meua escola. Feia molt de temps que somiava de ser-ne, un dia. Ara tinc la sort d'haver-me convertit en la vuitena mestra que assumeix aquesta responsabilitat al centre. I és que la nostra és una biblioteca que ve de molt lluny. Té nom: Biblioteca Marta Mata de l'escola Orlandai. Perquè fa més de cinquanta anys, quan els temps eren difícils per a les persones que es dedicaven a l'educació, la Marta Mata va ser la primera bibliotecària de la meua escola. Quina responsabilitat, estar a l'altura de les persones que t'han precedit...

Estimar els llibres i la lectura

Fer de bibliotecària escolar ofereix la possibilitat de, a més de ser mestra, viure a prop dels llibres. Em fa l'efecte que les persones que ens dediquem a les biblioteques, escolars o no, sentim la nostra relació amb els llibres com una passió. Una passió que, amb seguretat, es forja quan som petits.

A mi no sols m'agradava llegir, de petita, també somiava ser llibretera. D'una llibreria que oferiria totes les obres publicades en llengua catalana, quan eren encara escassíssimes a casa nostra. De joveneta m'atreia conèixer les novetats literàries, però sobretot la literatura infantil i juvenil, i molt més a partir del ressorgiment editorial dels anys setanta. Gastava els meus

primers estalvis en llibres d'Estela, Laia, La Galera... quan ja no era cap nena, només pel gust de fruir de la seva existència! Amant dels molts i bons llibres infantils ja en l'edat adulta, vaig poder afegir una satisfacció a la meua condició de mare comprant compulsivament tot el que m'agradava amb un destí concret, i no per vici, com havia fet fins aleshores. Però l'excusa s'acaba quan els fills creixen...

I ara tinc el goig de triar i remenar llibres, i la possibilitat de comprar-ne com a professional. Naturalment, afegida a la de mestra. Què més puc desitjar?

El meu pare, de petita, em deia: «Tu, que t'agrada tant llegir, hauries de ser bibliotecària.» A mi em semblava impossible, perquè la meua única referència d'una biblioteca, aleshores, era la de la Santa Creu i Sant Pau dels anys seixanta. Em semblava un indret fosc i esporuguidor. Poc em podia imaginar, en aquell moment, com arribarien a ser d'atractives i ben dissenyades les desenes de biblioteques que avui tenim a l'abast! I que feliç seria el meu pare, de saber que va encertat en el seu pronòstic, encara que amb cinquanta anys de retard...

L'educació del gust per llegir

Què em proposo, des del meu lloc de treball? Un objectiu, potser el primer: que als nens i nenes de la meua escola els agradi llegir. A

tots. No sols a aquells que ja ho tenen fet, perquè a casa seva els han explicat contes des de petits o tenen les seves llars a vessar de llibres. No sols als qui llegir els és fàcil i no els demana cap esforç. El propòsit és que la lectura els entusiasmi a tots i a totes.

La bibliotecària feliç, que probablement no existeix, és aquella que coneix les criatures des de petites. Que les ha seguit en la seva progressió en la lectura i sap el que agrada a cadascuna. Que ha pogut orientar-les, ajudar-les a triar. Que oferirà a cadascú un llibre estimulant, diferent, però no permetrà que ningú s'estavelli, perquè coneix les possibilitats i els ritmes de cada nano. No hi ha una satisfacció més gran que sentir-los dir: «Quins llibres més bons tenim a la biblioteca!».

Com a bibliotecària escolar dedico bona part de les hores de què dispenso a intentar generar activitats de dinamització de la lectura: presentació d'autors, creació de jocs, mostra de novetats, celebració de festes, d'exposicions. Avui disposem de bibliografia abundant, siguin llibres o revistes, per renovar les nostres idees i aconseguir que la biblioteca sigui un espai dinàmic i viu.

Però hi ha un altre temps que he de dedicar a una qüestió imprescindible: la relació amb les famílies. Només amb la complicitat de pares i mares els nostres alumnes esdevindran lectors. Per això –i per crear l'hàbit de la lectura– els llibres van i vénen de casa de forma regular, per

Mariona Trabal, mestra i bibliotecària

així la biblioteca és oberta a tothom i, naturalment, acollim amb els braços oberts les mares o pares que volen col·laborar en la tasca bibliotecària, i per això promovem activitats de participació de les famílies. I, amb aquesta mateixa idea, som a la xarxa 2.0, alimentant regularment un bloc obert a tothom, que serveix de taulell d'anuncis de la vida de la biblioteca, així com de canal de comunicació per a tota la comunitat educativa...

Hi ha altres factors que ens ajuden. La bibliotecària ha d'aconseguir tenir ben registrat un bon fons, i ha de proporcionar una bona atenció als usuaris. Però una altra part del seu temps el dedica a l'espai físic de la biblioteca. Ens sembla molt important que l'espai sigui acollidor. Més petit o més gran, però generador d'un clima. Que provoqui ganes d'entrar i passar-hi una estona. «Que bé s'hi està, a la biblioteca!», sento dir, de vegades, tant a petits com a grans. I d'això es tracta.

Ser bibliotecària al segle XXI

Els darrers anys, a l'escola, quan parlem de currículums, ho fem amb un enfocament renovat. No sols ens plantejem què volem que les criatures coneguin o sàpiguen fer amb destresa. El que ens proposem és que siguin realment competents en determinades qüestions. I hi ha una competència importantíssima, on la biblioteca

escolar té un paper a fer: la competència informacional. La biblioteca –i, és clar, la bibliotecària– ha d'oferir recursos per aconseguir que l'alumnat aprengui a trobar la informació que busca. I, sobretot, sàpiga modificar-la i fer-la seva. En definitiva, sàpiga convertir la informació en coneixement.

A la biblioteca hi tenim documents de molts tipus, per cercar allò que volem saber: llibres de coneixements, atles, mapes, diccionaris, diaris, revistes, DVD, i una dotació més o menys gran d'ordinadors connectats a la xarxa. La nostra responsabilitat, la meua i de totes les bibliotecàries escolars, és promoure que els nens i nenes, i també els mestres, no ho oblidem, accedeixin a totes aquestes eines d'una manera fructífera. Ajudem els nostres alumnes a ser uns bons usuaris dels serveis de la biblioteca, a entrar a Internet sabent què hi van a buscar i, sobretot, a tenir un criteri –els que són una mica més grans– per destriar què els serà útil i què no, de tot allò que hi trobaran.

En realitat aquesta tasca no és tan nova. Fa molts anys que els nostres alumnes, ja des dels cursos de parvulari, treballen per projectes, i els més grans fan crèdits de síntesi i treballs de recerca. Per dur a terme aquesta feina han accedit sempre a la biblioteca a buscar informació. Potser la diferència és que el que abans era ocasional, ara és habitual. Perquè cada vegada més mestres han experimentat que els llibres de text, al segle XXI, en plena era digital, no

poden ser la principal font d'informació dels estudiants.

Però, sobretot, per a mi, com a bibliotecària, la diferència és que ara la responsabilitat d'aquesta feina no sols és a mans dels professors i professores de les aules, sinó també a les meves. I aquest és, em sembla, un repte interessant.

El suport institucional

Per acabar, m'agradaria expressar un desig. Tinc –o, més ben dit, tenim– la certesa que la biblioteca escolar és fonamental per a la millora de la comprensió lectora de l'alumnat. I també sabem que en la Conselleria d'Ensenyament que fa poc ha iniciat el seu camí preocupen molt els resultats que els nens i nenes de Catalunya aconsegueixen com a lectors competents. Tant de bo la nostra nova consellera hi cregui fermament, en la tasca de la biblioteca.

Enyorem molt i molt aquell projecte que es va dir Punteu, i l'impuls que va donar a totes les biblioteques escolars que ens hi vam poder acollir. I és que, abans ho he obviat, perquè la biblioteca funcioni cal tenir recursos, personals i materials. El pressupost, la formació i el temps de dedicació ens els han de donar les institucions responsables de l'educació en el nostre país. Malgrat que siguem en temps de crisi.